

Naročnina listu: C
40 din., četrt leta

Koroška cesta 10.

Izven Jugoslavije: celo leto 140 din. Inse-
rati ali oznanila se računajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

S I RAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v pondeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

18. številka.

Maribor, dne 11. februarja 1924.

Letnik XVI.

Aktuelna gospodarska vprašanja

(Iz govora narodnega poslanca Vladimira Pušenjaka
v narodni skupščini dne 1. februarja 1924).

Državni proračun za leto 1924-25.

V finančnem odboru kakor tudi v narodni skupščini je podal finančni minister svoj ekspeze, in mi si hočemo glavne točke tega ekspezeja malo bližje ogledati. Kot karakterizacijo predloženega proračuna naveda gospod finančni minister popolno proračunsko ravnateljstvo, jačje izvajanje stvarne klasifikacije in centralizacije budžetskih rashoda in prihoda.

Proračunsko ravnateljstvo se je v tem proračunu doseglo le na ta način, da so se izpustili razni krediti, ki spadajo v proračun, osobito obstoječi dolgovi raznih ministrstev. Doseglo se je na ta način, da so se postavili v proračun mnogi krediti v nezadostnem znesku kakor tudi na ta način, da so se postavili dohodki z zneski, o katerih sumimo, da jih bo mogoče doseči. Če se hoče doseči pravo in resnično proračunsko ravnateljstvo, je potrebno, da se zmanjšajo, oziroma opuste vsi nepotrebni državni izdatki, da se loči redni budžet od izrednega in da se z vsemi sredstvi dela na to, da se pospešuje produkcija v naši državi.

Jače izvajanje stvarne klasifikacije in centralizacije budžetskih rashoda in prihoda ni vrlina, temveč napaka, pomanjkljivost budžeta, ker s tem trpi pregled, trpi možnost kontrole in se vzbuja nezadovoljnost in sum, da se hoče s tem nekaj prikriti, da se hoče prikriti zapostavljanje posameznih pokrajin, da se hoče prikriti neenakost obremenitev in prevelika obremenitev posameznih pokrajin.

Finančni minister pravi dalje, da je budžet «iskren i otvoren brez deficita», da je realen in resen «bez večtačkog smanjivanja rashoda», da so potrebe posameznih ministrstev «utvrđjene u maksimalnim iznosima».

Temeljita izprememba budžeta v sekcijah finančnega odbora kakor tudi v plenumu finančnega odbora ovrže vse te trditve. Potrebni so bili znatni amandamenti skoro pri vseh ministrstvih. Da budget ni realen in resen, je najboljši dokaz to, da se je izpustilo to, kar neobhodno spada v budget, tako dolgovi iz prejšnjih let v znesku 1.160.000.000 dinarjev, nadalje dolgovi za odstop zemljišč za železnice, razne odškodnine za škodo, ki je nastala na Dolenjskem vsled požarov, ki so jih zanetile iskre iz lokomotiv. Nadalje so se izpustile tudi zahteve po zvišanju za materialne izdatke, ki so jih stavila razna ministrstva. Kot vzgled navajam samo eno izmed mnogih in to je zahteva gradbene direkcije v Ljubljani. Gradbena direkcija v Ljubljani je zahtevala na podlagi obstoječih zakonov za popravo cest v Sloveniji in za vse stroške, ki so v zvezi s popravo cest, kredit v znesku 7.206.344 D 50 para dobila pa je po proračunu le kredit v znesku 1 in pol milijona dinarjev, torej komaj eno petino zaprosenega kredita.

Ministrstvo narodnega zdravja izkazuje za bolnice razne dolgove še iz leta 1921 v znesku čez 1 milijon dinarjev in to samo za Slovenijo. Ti dolgovi so nastali, ker niso bili stavljeni za bolnice nikdar zadostni krediti v proračunu.

Prav tako vidimo, da so tudi vsa druga ministrstva stavila zahteve po novih kreditih, ker s temi niso mogla izhajati, tudi tem zahtevam se ni ugodilo.

V ekspezeju se pravi, da bo imel finančni odbor priliko, razne izdatke reducirati. Toda zgodilo se je prav nasprotno. V sekcijah, kakor tudi v plenumu finančnega odbora so se zahtevali znatni krediti za ministrstvo prosvete in za ministrstvo poljoprivrede in voda in se krediti tudi zvišali, zvišale so se tudi razne partije med državnimi dohodki.

Ker mi stvarno in lojalno kritiziramo predloženi budget, povdarjam, da je ta budget nekoliko boljši kakor pa oni za prejšnje leto, toda realen vendar ni in jaz morem že danes trditi, da bodo potrebni naknadni krediti, ker se ni upoštevalo upravičenih zahtev posameznih ministrstev.

Katere so pa kardinalne hibe predloženega budžeta? Glavna hiba je ta, da se izredni izdatki krijejo z rednimi dohodki. To so krediti za zgradbo železnic, za graditev cest, oboroževanje, za razne zgradbe itd. Priznam, da so ti krediti nezadostni in vemo tudi, da potrebujemo še znatne kredite za regulacijo rek, polokov, za razne melioracije itd. Toda v budžetu se vsi ti krediti ne smejo pokrivati z rednimi dohodki, nego je treba za to dobiti posojilo, bodisi notranje posojilo, bodisi v inozemstvu in sicer dolgodobno posojilo, da vsakoletne anuitete ne bodo preveč obremenjevale vsakoletnega budžeta.

V budžetu najdemo celo vrsto raznih dispozicijskih fondov. V dispozicijskih fondih so zapopadeni znatni krediti, ki se popolnoma odtežajo kontroli narodne skušćine. Mi vidimo, da so določeni budžetski rezervni krediti v znesku 120 milijonov dinarjev. Ministrsko predsedništvo ima novi dispozicijski fond v znes-

ku 2 milijona 400.000 dinarjev. Ministrstvo vojne in mornarice v znesku 4 milijonov, ministrstvo notranjih zadev v znesku 5 milijonov in ministrstvo zunanjih zadev v znesku 60 milijonov dinarjev, tako, da znašajo skupni dispozicijski fond 191.400.000 dinarjev.

Razen tega ima finančni minister še svoj poseben dispozicijski fond, takozvani kriumčarski fond, v katerem se stekajo vse kazni za tihotapljenje, kakor tudi zneski, ki se dobe za tihotapcem odvzeto blago. O tem kriumčarskem fondu nimamo v proračunu prav nobene postavke in nič ne vemo, koliko znaša in v katere namene se ta fond uporablja.

2. Neznosna obremenitev Slovenije.

Neznosna, neenakomerna obremenitev posameznih pokrajin ni v skladu z gospodarsko močjo, vodi k obubošanju, k zastoju gospodarskih podjetij in jemlje veselje do dela in pridobivanja. S preveliko obremenitvijo nekaterih slojev osobito s preveliko obremenitvijo nekaterih pokrajin se sicer doseže momentani uspeh, da se napolnijo državne blagajne, toda posledice take prevelike obremenitve so za bodočnost nedogledne.

Glede neenakih bremen in neenakega plačevanja davkov hočem navesti nekatere številke. V izkazu finančnega ministrstva za avgust 1923 dobimo značilne podatke. Neposrednih davkov se je plačalo v Srbiji 9.270.000 dinarjev, v Sloveniji skoro ravno toliko in sicer 9.196.000 dinarjev.

Na taksah se je plačalo v Srbiji 14.287.000 dinarjev, v Sloveniji pa 7.948.000 dinarjev. Na specialni trošarini se je plačalo v Srbiji 10.000 dinarjev, v Sloveniji pa 1 milijon 206.000 dinarjev. Mi vidimo, da je Slovenija, ki šteje komaj eno četrtino prebivalstva Srbije, v primeri s Srbijo preobremenjena.

Zanimivi so podatki glede plačila neposrednih davkov v 11 mesecih proračunskega leta 1923-24. Iz teh podatkov vidimo, da se je v Sloveniji plačalo za 36 milijonov več neposrednih davkov, kakor je pa določeno po proračunu. Nadalje vidimo, da se je plačalo v Bosni za 3.000.000 več in v Dalmaciji za 100.000 več kakor pa določa proračun. Na drugi strani pa vidimo, da je plačala Črna gora za 3.700.000 dinarjev manj, kakor določa proračun, da je plačala Hrvatska za 15.000.000 manj, Srbija za 20.000.000 manj in Vojvodina za 88.000.000 manj kakor je pa določeno po proračunu. Mi v Sloveniji več plačamo, za to pa manj dobimo.

Pred kratkom so bili objavljeni podatki o poslovnem prometu za mesec julij, avgust in september leta 1923. V teh treh mesecih se je plačalo 40.000.000 dinarjev poslovnega davka. Od tega je plačala Dalmacija 200.000 dinarjev, Srbija in Črnagora 5.600.000 dinarjev, Bosna 5.800.000 dinarjev, Vojvodina 8.000.000 dinarjev, Hrvatska nad 10.000.000 in mala Slovenija tuda nad 10.000.000 dinarjev. Zopet vidimo, da je Slovenija plačala od 40.000.000 dinarjev eno četrtino — a po prebivalstvu in gospodarski moči ji gre le ena desetina.

Najhujše se pa obetui neuváževanje gospodarskih razmer davkoplačevalcev pri odmeri osebne dohodnine. Pri dohodkih 100.000 kron se je pred vojsko plačalo 4.841 kron dohodnine, sedaj je pa treba plačati 13.000 kron. 100.000 kron je pred vojsko pomenilo že lepo premoženje in je mogel človek od obresti tega premoženja živeti. Sedaj pa pomenja 100.000 kron le majhen znesek, s katerim more človek živeti komaj eno leto, a vendar je treba od tega plačati 13.000 kron dohodnine. Dohodninski davek se je torej potrojil, čeprav znaša vrednost predvojnih 100.000 kron danes komaj eno dvajsetino. Dokler se davčna lestevica ne spremeni, pomenja dohodnina neznosno breme za posamezne sloje, osobito za revnejše sloje.

Politični položaj.

Poslanec dr. Hohnjec proti rimski pogodbi. Poslanec dr. Hohnjec je ugotovil, da je s stališča mednarodnega prava več kot dvomljivo, da sta imela Mussolini in Pašič pravico odločati o usodi Reke. Nad pripravami za rimski pakt leži debela megla samih tajnosti. Preden sta Pašič in dr. Ninčič odšla v Rim, da podpiseta sporazum z Mussolinijem, nista narodne skupščine niti najmanj obvestila o dejstvu, da se namerava odstopiti od rapallske pogodbe. Pašič je v seji narodne skupščine dne 26. septembra 1923 rekel tole: «Mi želimo, da se rapallska pogodba izvrši. Ako se ne izvrši, potem pojdemo pred mednarodno razsodišče. Ako ne bomo zadovoljni z razsodbo, potem bomo apelirali na zaveznike . . . itd.» — Predloženi načrt sporazuma pa pomenja popolno negacijo stališča, katero je Pašič v imenu vlade na omenjeni seji povdaril. Huje se Pašič ni mogel desautirati kakor z rimskim paktom. Parlament ima pravico zahtevati, da se mu daje pojasnila o tem, zakaj se je rapallska pogodba opustila. Zato zahteva govornik od zunanjega ministra dr. Ninčiča, da da pojasnila o poteku razgovorov z Mussolinijem, zlasti pa o tem, kak-

šen je bil predlog naše vlade, poslan Mussoliniju v Rim. Obenem je dr. Hohnjec zahteval pojasnila, kedaj je francoska vlada pristala na ta sporazum z Italijo in kakšno posredovanje se je vršilo v ta namen. Dr. Ninčič na ponovno zahtevo dr. Hohnjeca ni hotel dati jasnega odgovora, temveč je odgovoril le na splošno o žeznanih dejstvih.

Temeljita kritika režima in pogodbe z Italijo. Ko se je v skupščini sestavil odbor za proučevanje konvencije z Italijo je nastopil v imenu Jugoslovanskega kluba poslanec dr. Kulovec, ki je ostro obsodil rimsko pogodbo in režimsko politiko vobče. — Pašič in Mussolini se hvalita, da sta sklenila sporazum glede Reke v imenu dveh narodov. To je tudi res, ker pri pogodbi slovenski in hrvatski narod nista sodelovala, marveč sta na njun račun sklenila to pogodbo Pašič in Mussolini v imenu italijanskega in srbskega naroda. S tem paktom so zadovoljne supranacionalistične težnje fašistov. — Italija ima sedaj cel Jadran v svojih rokah, obenem pa je dobila opirališče za razširjenje svoje politične in gospodarske moči na Podonavju in Balkanu. Italija bo širila svoj «peneration pacifique» samozavestno in brez obzirno po vsem Balkanu. Koncesije, ki smo jih dobili na Reki, niso nobene koncesije, temveč bodo samo predmet neprestanih sporov med obema državama. Pašič je dvignil Italijo iz politične izolacije in ji pomagal do ugleda v svetovnem položaju. Govorniku se zdi čudno, da Mussolini ni šel tako daleč, da bi pozval Pašiča v Kanosso, da tam podpiše to pogodbo. — Pogodba je pogrešna tudi z juridičnega in mednarodnega stališča. Pašič je izjavil, da je sklenil ta pakt radi političnega položaja, vendar je to povsem brezpredmetna stvar, kajti, če je bil političen položaj tako težek, da bi moral skleniti sporazum, potem bi ga moral skleniti najprej s Slovenci in Hrvati. Pašič je sklenil ta sporazum z Italijo zaradi tega, do dobi proste roke napram Slovencem in Hrvatom za svojo hegemonistično politiko. Najžalostnejše pa je, pri tem dejstvo, da se vlada, ko je sklepa pogodbo z Italijo, ni niti z eno besedo spomnila 700.000 naših ljudi, ki so v najožjem pomenu besede izročeni krutemu barbarstvu. Lahko bi bilo dobiti za naše brate kulturno avtonomijo, če bi se bil Pašič zanjo zavzel. (Dr. Korošec: Za par pravoslavnihih ste dosegli cerkveno avtonomijo, za stotisoč katoličanov ničesar!) Take porazne pogodbe sklepa vlada tudi radi tega, ker se ne zna sporazumeti z drugimi balkanskimi državami in ker je v zunanji politiki tako neokretna in zastepljena, da ne vidi, kako Rusija postaja vedno močnejši faktor in kako potrebno bi bilo stopiti z njo v zveze. — S svojo zunanjo politiko je vlada zadala Slovincem in Hrvatom globoko rano. Nič manjša pa niso gravamina, ki jih imamo Slovenci in Hrvati napram Pašičevemu režimu v naši notranji politiki. Ali ni dovolj značilno znamenje, da je nekaj gnilega v državi danski, če skoro ena četrtina poslancev, ki zastopajo cel narod, ni prisotna v tej zbornici in da zastopniki drugega naroda stoje v najostrejši opoziciji proti režimu? Celotni revezjonistični blok kot zakoniti zastopnik Slovencev in Hrvatov v državi je nepomirljiv nasprotnik sedanjega režima in bo tak ostal, dokler se notranje razmere do temelja ne izprememijo. Sedanji režim je pravi naslednik prejšnje policijske vlade, je nositelj centralizma in vseh kvarnih posledic, ki so z njim v zvezi. Mi se ne moremo in se ne bomo nikdar pomirili z nasiljem, ki ga je prinesla nad nas vidovdanska centralistična ustava! Ta ustava pomenja negacijo slovenstva — Nazori o bistvu in organizaciji države se razlikujejo kakor noč in dan. Naše naziranje je organsko, srbsko pa je mehanično formalno. Srbi hočejo samo en glas nad večino, da bi svojevoljno vladali nad vsemi brez ozira na kulturne in gospodarske posebnosti. Država je organska zveza organskih edinic in vsaka taka edinica ima svoje samostojno, posebno življenje in svoje zakone. Čim višja je kultura, tem bolj se čutijo škodljive strani centralizma. Tudi drugod centralizem propada in naš boj proti njemu države ne ruši, temveč jo krepi. — Centralizem je diktatura mehanične večine in proti temu političnemu sistemu vodi SLS v zvezi z drugimi strankami borbo. Ta borba je v interesu države in v interesu narodov, ki so nam 18. marca z veliko demonstracijo poverili svoje zastopstvo. Ljudje, ki ne razumejo narodove duše in njegovega večmoživečega brepenjenja po svobodi in samoodločbi, sicer krošnjarijo okrog in govorijo o svojih «uspehih», ki so komaj le droblinice bogato obložene mize oblastnikov. Kadar gre za velike narodove pravice, ne moremo popustiti v našem boju in se s temi droblinicami zadovoljiti. Trdno smo prepričani, da so politične gospodarske in kulturne pravice in probude našega naroda ne dajo zavarovati drugače, nego s tem, da si izvojujejo zakonodajne samouprave, ki se pa dosežejo po edini poti: reviziji ustave.

Sprejem rimske pogodbe v odboru potom prevare. Kakor znano, so bili v odboru za rimsko pogodbo 10 radikalov, 4 demokrati, 3 od Jugoslovanskega, 2 od Muslimanskega kluba, 1 zemljoradnik in 1 Nemet. —

Nemci so sklenili, da se glasovanja ne bodo udeležili, ker si nočejo naprtiti očitanja, da so pomagali Pašiču prodati Reko Italijanom. S tem bi bilo razmerje 10 proti 10 in usoda pogodbe bi bila zapečaten. Radikali so pa poslali na glasovanje svojega človeka Subotiča, češ, da je on zastopnik nemškega člana odbora. Nemci sedaj izjavljajo, da niso nikogar pooblastili, da jih zastopa in opozicija bo sedaj najodločnejše nastopila proti takim hajduškim metodam radikalov.

Obtožba bivšega ministra dr. Markoviča. Obtožnica proti bivšemu ministru dr. Lazi Markoviču je sestavljena in predana s podpisami 56 poslancev opozicije. Kakor znano, zahteva pravilnik o postopanju glede odgovornosti ministrov najprej vlogo s 50 podpisov, potem glasovanje o postopanju ali pa o odklonitvi in končno sestavo preiskovalnega odbora, ki ga tvorijo poslanci. Taka procedura pač ne bo delala skrbi obtoženemu ministru. Pri podpisovanju obtožilnega predloga so se izmuznili vsi demokrati poslanci Pribičevićev struje, češ, saj je vas drugih dovolj za 50 podpisov. — V radikalnem klubu se sedaj že postavlja glasovalna mašina, da bi odklonila obtožbo in postopanje. Poslanec Rankovič se na vse načine pripravlja, naj neha nastopati proti Markoviču. Poslanec Rankovič se gotovo ne bo udal, zato bodo pa priskočili na pomoč Pribičevićevi demokrati in tako bo dr. Markovič zavarovan.

Po svetu.

MOHANDAS GANDHI.

Javili smo že, da je nova angleška vlada vrnila svobodo indijskemu narodnemu voditelju Gandhiju. Osebnost tega moža, apostola in revolucionarja je zadočila v zapadnem tisku gotovo mistično aureolo. — Zlasti so ga poveljevali Francozi, ko je s svojim pokretom delal Angliji velike preglavice in ko so Angleži pred 2 leti na 6 let obsodili in zaprli. Sedaj je zopet prost in Anglija je pod novo vlado pokazala s tem korakom, da upošteva Gandhija v polni meri in da hoče mirnim in sporazumnim potom reševati indijsko vprašanje. Angleška delavska stranka že davno stoji na stališču osamosvojitve Indije in Macdonald je zopet sedaj izrekel sledeče velevažne besede:

«Jaz sem se v vsem svojem političnem življenju in delovanju neomajljivo držal tega mnenja, da se pravi in trajni napredek more doseči samo s politično ustavno borbo. Mi smo vsi skupaj doživeli in na svoje oči videli revolucije vsake vrste in čestokrat se nam je zdelo, da so uspeli. Toda, ko smo mislili, da so na vrhuncu svoje moče in ko so izbrisale vsako sled zgodovine, smo videli, da se zopet vračajo tja, odkoder so izšle. Zato pozivljam vse svoje prijatelje v Indiji, da se nam približajo, mesto da se od nas oddaljijo. Pri nas bodo vedno našli razumevanja in pripravnosti za sporazum.»

Po vsem tem je naravno, da mora biti prost Gandhi, od svojih sonarodnjakov nazvan «Mahatma» — velika duša, ker hoče on isto — samostojnost Indije brez prelivanja krvi. Mahatma Gandhi si je osvojil zapadno obrazloženje in evropska kultura je vzbudila v njem veliko zanimanje. Veliko pozornost je posvečal tudi veri in iz Kristusove «pridige na gori» je črpal svoja temeljna načela. Ko ga je trpljenje in zatiranje Indijcev naglavo v politične boje, je še vedno ostal na višku miroljubnosti in človečnosti ter sledil vzoru posebno priljubljenega Tolstojevskega dela: «V nas je Božje kraljestvo». — Politično je začel delati v afriški nemški koloniji, kjer je v Johannesburgu živel kot odvetnik. Postal je vodja v Afriki naseljenih Azijatov in ko so leta 1906 v Transvaalu začeli popisovati azijske naseljence, je vodil proti temu uspešen pasivni odpor. Tedaj so ga Angleži podpirali. Med vojno Burov proti Angliji je organiziral s svojimi Indijci celo zdravniško-pomožno službo. Ostala mu je hvaležnost Burov in ko je postal burski general Smuts steber južnoafriške vlade, je Gandhi pri njem lahko dosegel, da se je v dobro spremenila vladna politika napram azijskim naseljencem.

Med svetovno vojno je Gandhi istotako kot nekdanji Burov pomagal Angliji s sanitetno službo, uprl se je pa, ko je Anglija začetkom leta 1918 zahtevala od Indije večje dejansko sodelovanje v vojni. Od tega časa datira njegov boj za osamosvojitve Indije pod geslom «noncooperation». Ta boj je pasivna rezistenca v polnem obsegu, ki pa zavrača vsako nasilje ali celo prelivanje krvi. Ta odpor je hudo udaril angleško gospodarstvo in trgovino. Gandhisti so dejali: «Če vi riž, ki ga tako brezskrbno zavživite v Evropi, trgate od ust največjemu siromaku, zadnjemu našemu poljedelcu, morajo tudi naše vasi in mesta zavračati vašo trgovino in industrijo.»

Glavno Gandhijevo geslo je «Ahimsa» — ne ubijaj, a to je težko dopovedati 300 milijonom in ko so leta 1919 v Pendžabu izbruhnili krvavi nemiri, je Gandhi sam sebe obtoževal, češ, da je mogoče on kriv, ker ni znal ljudem prav raztolmačiti, kaj je pasivni, a miroljubni odpor.

Ko je gosposka angleška vlada pred dvema leti Gandhija sodila, je ta dejal na razpravi: Samo enega Boga imamo, pa naj ga najdemo v Koranu, Sv. pismu, talmudu, bhagavadgiti ali kjer koli. To je Bog pravičnosti in ljubezni. Ne morem sovražiti ne Angleža, ne kakega drugega človeka. Pisal in delal sem samo proti angleškim institucijam v Indiji in to bom nadaljeval, dokler bom mogel. Moje obsojenje sistema, ne smatrajte za obsojenje ljudi in človeka, ki ga ljubim, kakor samega sebe. —

Izgleda, da je Anglija pod sedanjo vlado spoznala indijsko Veliko dušo in to je pot do pravične in človečanske rešitve indijskega vprašanja.

Anglija in Nemčija. Macdonald ne posega samo zelo aktivno v evropske razmere, ampak se briga tudi za notranje položaje držav, ki so več ali manj odvisne od angleške politike. Tako na primer dela na to, da se izpremeni reakcionarni režim na Ogrskem. Zdaj pa se poroča, da misli poseči tudi v notranjepolitične razmere v Nemčiji. Izjavil je, da sedanji režim v Nemčiji ni demokratičen in da se mora izjemno stanje končati. Kakor se vidi, dela Macdonald v sporazumu z voditelji II. internacionale po vseh državah.

Lloyd George o zasedbi porubrskega ozemlja. Lloyd George je izjavil nekemu ameriški novinarju, da je bil on že od prvega početka proti francoski zasedbi nemškega ozemlja in da je on nasvetoval, da bi se to vzelo v tekst versailleske pogodbe vedoč, da to, kar Francozi enkrat zasedejo, nikdar več ne vrnejo. Potem se je pa v njegovi odsotnosti posrečilo Clemenceauju pregovoriti Wilsona, da se je tudi ta slučaj okupacije odobrili. Ta izjava vzbuja veliko senzacijo in Clemenceau označuje vse za neresnico ter pravi, da sam plača reparacije, če se mu z dokumenti dokažejo Lloyd Georgejeve trditve.

Kako je z ruskim patrijarhom Tichonom? Zdravje ruskega patrijarha Tichona vedno bolj peša in je velika nevarnost, da bo lepega dne zaspal za vedno. Sovjetski vladi je mnogo na tem, da ohrani patrijarha pri zdravju do prihodnje otvoritve Sv. sinoda. Pretežna večina ruskega naroda je namreč odločno na patrijarhovi strani. Med narodom se govori, da je patrijarh zopet v zaporu in če bi cerkveni dostojanstvenik nenadoma umrl, bi padali težki narodovi očitki na račun sovjetov. Sovjetska vlada se trudi na vse načine, da ne bi vzbudila narodove nevolje in radi tega lečijo patrijarha najboljše specialiste, koje pošilja ter plačuje vlada. Javna tajnost je tudi, da namerava patrijarh sklicati na spomlad v Moskvo Sv. sinod, pri tej priliki odložiti svoje dostojanstvo kot patrijarh in povzati člane Sv. sinoda, da izberejo iz svoje srede naslednika. Borba reformistične žive cerkve proti patrijarhu vedno bolj pobjema in to radi tega, ker obrača narod nemoralni duhovščini žive cerkve hrbet.

Strahovit prizor pri posnetku filma. V Rimu izdeluje tvrdka «Palatino-film» kinematografski film, katerega vsebina je povzeta po znanem romanu «Quo vadis? Pri sceni mučenja kristjanov v amfiteatru, v kateri nastopijo tudi levi, se je dogodil tragičen slučaj. Levi so se nahajali s svojim krotiteljem v areni, dočim so kot rimski senatorji preoblečeni igralci sedeli na odru, 4 metre nad arenjo. Levinja po imenu «Evropa» se pa nenadoma ni hotela pokoriti krotitelju, ampak je bliskoma skočila v kljub višini na oder v sredino med igralce. Nastala je strahovita panika, ki je besno žival še bolj razburila in vrgla se je na nekega igralca ter ga zgrabila s strašnimi zobmi. Nato je skočila z njim nazaj v arenjo ter ga strahovito razmesarila; šele s strelji jo je krotitelj pognal proč od žrtve, ki je vsled 13 strašnih ran izdihnila na potu v bolnico. Leve so pa komaj spravili v kletke nazaj, ker so postali, vohajoč kri, popolnoma divji.

Dnevne novice.

Tretji red sv. Franciška. V petek, dne 15. februarja 1924 bo mesečni shod skupščine duhovnikov ob 5. uri zvečer. Po meditaciji predavanje o važnosti misijonskega dela.

IV. ljubljanskega vzorčnega velesejma, ki se vrši od 15. do 25. avgusta 1924 se more udeležiti kot razstavljalac vsak industrijalec, obrtnik, trgovec-grosist tu- in inozemstva. Od inozemskih tvrdk imajo prednost one, ki izlože blago, katero se v tuzemstvu ne proizvaja. Inozemskim trgovcem grosistom je udeležba dovoljena le po stalnih tuzemskih zastopnikih. Industrija in obrt se bo razdelila po sledečih skupinah: strojna industrija, izdelki iz železa in jekla, puškarstvo, municija; ostali kovinski izdelki; poljedelski stroji, poljedelsko orodje; avtomobili, dvokolesa, pnevmatika, vozovi; elektrotehnika in razsvetljava; kozmetika, farmacevtski in kirurški izdelki; papirna industrija, grafika, kartonaža in pisarniške potrebščine; pohištvo in stanovanjska oprema, ostala lesna industrija, tekstilna konfekcija, kožuhovina, perilo, cerkveni paramenti; klobuki, slamniki, košarstvo, veznine, čipke; lončena roba, majolika, fayence, steklo; galanterija, bijuterija, draguljirstvo, fina mehanika, optika, graverji, pasarji; kemična industrija; industrija živil; poljedelstvo, stavbarstvo; godala; razno orodje. Trgovina se namesti v posebnih trgovskih paviljonih.

Finančna delegacija objavlja, da izide izkaz o stanju hranilnih vlog (po knjižicah) pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za IV. četrtletje 1923 v eni prihodnjih številkih Uradnega lista.

Kako se popravlja kupna vrednost dinarja? V svojem ekspezoju je finančni minister trdil, da se naš dinar dnevno popravlja. V dokaz za svojo trditev je navedel dinarjeve kurze v različnem razdobju minulega leta. Na oko in tako na videz je ministrova trditev točna in resnična, a čisto drugače pa je, ako pogledamo kupno moč ter vrednost dinarja. Z dinarjevo kupno vrednostjo pa je v samem Beogradu takole: V Beogradu, kjer živi finančni minister in vsi člani samoradikalne vlade, je stalo meso novembra 1923 18—20 D, a v februarju 1924 22—24 D. Krompir novembra 1923 1.50—2 D, februarja 1924 3.50—4 D 1 kg. Sir novembra 18—20 D, februarja 32—34 D. Surovo maslo novembra 40—50 D, februarja 60—94 D. Jajca novembra 0.40—1.20, februarja 3—4 D. Ako torej samo površno primerjamo kurzo in kupno vrednost v raznih razdobjih, pa bomo vi-

deli, kak blagoslov nam je prinesel glede življenskih potrebščin dvig dinarja.

Ti so hujši nego orjunaši. V Novem Sadu se je začela pred dnevi razprava proti članom Srnao iz Bačke-Gradiške. Razprava vzbuja veliko zanimanja in bo razkrinkala marsikatero še doslej neodkrito zanimivost iz za kulis režimske organizacije Srnao. Člani zgoraj omenjene Srnao so težko poškodovali občinskega predstojnika in učitelja iz Bačke-Gradište. Pri razpravi se je dokazalo, da so se lotili srnaoci teh dveh oseb na povelje centrale in so bili popolnoma pod vojaško disciplino. Srnaovci so morali prisesti in to v cerkvi, da se bodo pokorili vsem poveljem ter ukazom iz centrale. Oni član Srnao, ki se je drznil odreči pokorščino, je dobil prav pošlene batine od lastnih tovarišev. Srnao je imela izrecni nalog iz centrale, da mora kontrolirati uradništvo. Razprava še ni končana, a bo razkrila marsikaj in oznanila javnosti s kako ogabno nasilnimi sredstvi in postopanjem hoče koruptni beograjski režim terorizirati vse, kar ne trobi v velesrbski rog.

Priporočljivi ognjegasci. V Prijedoru je pred par meseci nastal požar, ki je povzročil škode za več milijonov dinarjev. Preiskava je dognala, da so požar zaneli štirje ognjegasci. Ko so to priporočljivo četverico zaprli, so izpovedali še lepše stvari. To ni bil prvi požar, ki so ga namenoma podtaknili, že pred leti so oni povzročili v istem kraju še dva velika požara, ki sta napravila veliko škode. Kaki motivi so jih do tega privedli, niso hoteli izdati.

Mladi zlikovci v Sarajevu. Sarajevska policija je za sledila družbo mladih lopovov, ki so kar na debelo kradli, vodil jih je pa neki izpuščen kaznjeneec. Dosedaj je zaprtih 10 fantalinov v starosti od 15—18 let; nadalje je policija razkrila družbo, ki je prodajala kmetom bakrene prstane in predmete kot zlate, žig na njih pa je ponarejevala. Prodajalci so bili tudi dečki, stari 8—10 let. — Nemoralnost se v Sarajevu silno širi ter je zajela že tudi šole. Na neki srednji šoli so prišli na sled škandalu, ki je za mlade dijake skoro nečuden. — Izdajali so namreč svoj litografski list, v katerega so pisali pesmi in povesti najnesramnejše vsebine, opremljene s slikami. Ti produkti so bili posvečeni njihovim koleginjam, ki so list tudi čitale in se temu primerno tudi obnašale. Večina jih je spolno bolna, med dijaki višjih razredov jih je pa malo popolnoma zdravih. Kako velika je njihova podivjanost, priča tudi to, da je neki dijak dvakrat zabodel in težko ranil z nožem svojega tovariša, ker mu je slučajno vrgel klobuk na tla. Pač žalostna usoda naroda, ki ima tak naraščaj bodoče inteligence.

Nesrečna smrt vojaka. V Črnomercu pri Zagrebu čuva tamošnje vojaške objekte straža, ki je nastanjena v enem vagonu. Stražar Životije Spaš. je hotel iti preko železniškega tira, ker pa je privozil po progi tovorni vlak, se mu je hotel umakniti ter skočil na sosednji tir. V tem trenutku pa je privozil hrzovlak iz Zagreba in lokomotiva je podrla nesrečneža ter ga popolnoma razmesarila.

Čaruga na sodnji. Ropar Čaruga, katerega sedaj zaslišuje osješko sodišče, si je sodni, o že enkrat ogledal, sigurno se pa ni nadejal, da bo tako kmalu sedel v njen na zatožni klopi in da mu bo šlo za glavo. Pred dvema leti se je namreč vrnil pred osješkimi sodiščem razprava proti komunistu profesorju Maslariču in njegovim drugom. Čaruga se je te razprave udeležil kot radeveden osješki meščan, v katerem ne bi nihče prepoznal dolgo iskanega razbojnika.

Iz jugoslovanskega Wild-West. Šef policije v Pančevu neki Milan Kristič, čistokrvni Srbijaneec je poklical te dni k sebi urednika lista «Pančevac» dr. Tomavla. Pri tej priliki je urednika po balkansko pretepel. Dr. Tomavl je divjaka naznanil in mestni predstojnik je poslal temu policijskemu šefu naredbo, po kateri bi moral predati svoje posle nekemu svetniku. Kristič je odgovoril, da bo to storil samo tedaj, ako bo tekla kri. Popoldne po tej izjavi je prišel Kristič v urad oborožen s karabinko ter samokresom in čakal na komisijo, katera bi mu naj odvzela urad. Komisija se ni upala do Krističa in pozvali so na pomoč vojaštvo, ki je jurišalo policijske prostore, preplašilo ter pregnalo iz postojanke gospoda policijskega šefa Milana Krističa. Krističa pa niso nato zaprli radi zlorabe uradne oblasti, ampak so ga srbski navadi samo naznanili državnemu pravdnikstvu, da ga naj blagovoli obtožiti.

Zanimiv geološki pojav. V krogu Sv. Križ—Završje v bližini Karlovca in prav na meji Slavonije se zadnji čas opaža zanimiv pojav. Nedaleč od župne cerkve sika iz neke jame v zemlji para, ki je zelo vroča. Ljudje v okolici se boje, da ne bi iz tega nastal kak vulkan, pa so se obrnili na Geološki inštitut v Zagrebu, da stvar preišče. Ta je izjavil, da je jama najbrž nastala vsled pogostih potresov v Slavoniji, radi katerih je nastala razpoka iz katere prihaja na svetlo para.

Zahvala. Iz Murske Sobotice poročajo: Ker lansko jesen višji šolski svet vsled pičlih drž. kreditov ni mogel dati na razpolago nobenega zneska za božičnico revnim učencem v Prekmurju, zato je šolski oddelek okr. glavarstva v Murski Soboti iz lastne inicijative pridelal zbirko za podporo najrevnejšim učencem obmejnih šol. Prošnji v tostvarni okrožnici oziroma v časopisih so se odzvali naslednji dobrotniki: Vogler Karol v Cankovi 100 D, Kardoš Josip v M. Soboti 20 D, Janoš Janez v M. Soboti 30 D, Nemec Janez v M. Soboti 20 D, Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru 100 D, Nada Josip v M. Soboti 20 D, uprava Esterhazyjevega imetja v D. Lendavi 250 D, Kac Franjo v D. Lendavi 50 D, tovarna dežnikov v Dol. Lendavi 150 D, Mesarič Stefan v M. Soboti 35 D, Jurancič Janez v Andrencih 20 D, Celjska posojilnica 250 D, A. Kiraly v M. Soboti 100 D, Cipot Viktor v M. Soboti 40 D, Jadranska banka

v Ljubljani 100 D, Vrtačič-Peršak Anica v Križevcih 150 D, Herzog Antonija v Sred. Bistrici 100 D, skupaj v denarju 1535 D. Za ta znesek so se nakupili razni zvezki in peresa, ki se razdele na posamezne obsejne šole. V blagu so darovali: Ivan Bonač v Ljubljani, Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, trgovci L. Brumen, A. Hirschl in Aleksander Trautman vsi v M. Soboti. — Mestna hranilnica ljubljanska se je opravičila. Vsem darovalcem bodi izrečena tem potom v imenu ubogih šolskih otrok iskrena hvala. — Okrajni glavar: Lipovšek s. r.

Zbiranje slik. Stopnjema izvršujoč svoj program, namerava Umetniško oddeljenje ministrstva prosvete začeti z zbiranjem fotografij, ki kažejo razne kraje in dele naše kraljevine, starine, samostane, spomenike, umotvore, razne tipe, narodno nošo, večja mesta in kraje, znamenitejši ljudi itd., vse to torej, kar more imeti zgodovinski, umetniški in nacionalni interes. Z dobrimi reprodukcijami in objavljenjem doma in na tujem, podala bi se možnost za boljše poznavanje naše države tako med seboj kakor tudi v inozemstvu; pomen in koristne posledice takega dela je lahko umeti. Zato se obrača umetniško oddeljenje do umetnikov, fotografov, fotografskih amaterjev in vseh kulturnih ljudi sploh s prošnjo, da ga podpirajo v tej njegovi nameri in mu čimprej pošljejo fotografije z zgoraj navedenimi posnetki, ako in kolikor jih že imajo, ali da se zainteresirajo na ta poziv za nadaljnje delo. V oddelku je osnovan poseben odsek za zbiranje, odbiranje in reprodukcijo takih fotografij, in samo od odziva tistih, na katere se obrača oddelek, bo odvisen uspeh te dobre stvari.

Iz Maribora.

SEJA MARIBORSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Poročilo župana.

Društvo hišnih posestnikov, v katerem imajo glavno besedo nemški nacionalci, je vložilo protest, ker občinski svet ni določil nemčurja Glaserja v stanovanjsko komisijo. Občinski svet je pritožbo zavrnil. — Železničarsko glasbeno društvo «Drava» si je nabavila harfo, ki stane 33 tisoč dinarjev. Harfo nima v Mariboru odkar je vojaška oblast vojni godbi odvzela njeno harfo, nobeno glasbeno društvo, ker pa je za prirejanje večjih umetniških koncertov neobhodno potrebna, se je obrnila «Drava» na mestno občino za primerno materialno pomoč. Občinski svet je sklenil za harfo prispevati 5 tisoč dinarjev pod pogojem, da bo društvo «Drava» dalo harfo na razpolago tudi drugim glasbenim društvom za prireditve. — Leonova družba namerava izdati peti in šesti zvezek za Slovence zelo važnega znanstvenega dela «Gradivo za zgodovino Slovencev» od dr. Kosa. Tiskanje samo enega zvezka bi stalo približno 100.000 dinarjev, kar pa družba sama nikakor ne zmore. Obč. svet je sklenil prispevati v to svrhu 5 tisoč dinarjev, da se je Bahun temu protivil ter skušal stvar zavleči, da bi prišla še pred odsek. Pri glasovanju je pa njegov predlog propadel. — Z vojašnicami ima občina velike težave. Vojaštvo ne pazi na poslopja prav nič in zato vedno bolj propadajo. Tako se je v Meljski vojašnici v nekaterih oddelkih naselila goba, ki resno ogroža par poslopj. Nekateri sobe je moralo vojaštvo izprazniti, ker je strop v nevarnosti, da se ne uderi. Ker pa so sedaj dospeli rekruti, za katere ni prostora, jih namerava poveljstvo nastaniti v sobah, določenih za pisarne, kjer so tla iz parketa. Radi tega bo občina raje popravila ogrožene stropne, kar bo stalo samo 2500 D, ker bi napravili v nasprotnem slučaju rekruti gotovo večjo škodo na parketu. Od vojaške uprave se bo pa zahtevalo pozneje povračilo stroškov.

Poročilo dsekov.

Za županom je poročal obč. svetnik dr. Mulej o nekaterih pritožbah in rekurzijah, med temu tudi o rekurzu dr. Hojnika, kateremu je slednjič obč. svet znižal davek na prirastek premoženja od 10 tisoč na 1747 din.

Za III. odsek je poročal obč. svetnik Bahun. — Stari kabelj namerava občina prodati in ima za njega tudi kupca, kateremu se pa zdi malo predrag. Kabelj bodo še enkrat strokovnjaki ocenili. — V mestnem kopalšču se bo napeljala električna razsvetljava, v kabinah pa se bodo montirali električni zvonci. — Mestna plinarna potrebuje novi ventilator, ki bi stal 30 tisoč dinarjev.

Plinarna bo prodala nekatere stare stroje, katerih več ne rabi, z izkupičkom se bo pa plačal novi ventilator. — Glede oddaje občinskih del je odsek sprejel predlog mestnega stavbnega urada, razen v dveh slučajih. Sukno bo dobavil g. Gajšek, kovaška dela dobi Iv. Soštarič, železo in špecerije bo dobavljal g. Andražič, kruh Pisanec, ključavničarska dela bo izvrševal Poláček, betonska Rogač, popravila pisalnih strojev Legat, tapetniška Čerin, dimnikarska Racek, kleparsko F. Ussar, lončarska Šerec, slikarska in pleskarska Nonner in Ambrožič, barvne trake bo dobavljala tvrdka Čopič. — Mariborski fижakerji nameravajo povišati tarife in sicer najmanj za 50 odstot. Povišanje se jim dovoli s pripombo, da morajo imeti tarifo nabito v vozu na vidnem mestu, policija pa jih mora strožje nadzirati. — Pri zidanju poslopj stavbeniki dostikrat zavstavijo cesto z materialom, odri itd. V bodoče bodo morali za vsak kvadratni meter zastavljene ceste plačevati tedensko 50 para. — V Ciril-Methodovi ulici bo električno podjetje postavilo tri svetiljke, ena pa na trgu Svobode, kar bo stalo skupno 10 tisoč dinarjev.

Bahunovo izzivanje.

Bahun je v svojem poročilu prišel do zahteve delavcev električnega podjetja, da se jim poviša plača in radi česar mu je «Straža» v poročilu o predzadnji obseji očitala njegovo skrb za delavstvo, ki izvira iz sebičnosti. To poročilo je dičenega modrijana Bahuna tako razkačilo, da si je privoščil kot poročevalec odseka nesramen napad na «Stražo». Bahun se je v svojem prostaškem napadu posluževal izrazov, katerih bi se sramoval vsak honvedski narednik ter na ta način kaj lepo dokumentiral svojo izobrazbo in kulturo, s katero se tako rad ponaša. Njegovo nesramno izzivanje je z vso odločnostjo zavrnil dr. Jerovšek, rekši, da tako nesramnega človeka, kakor Bahuna še ni videl. Končno je g. župan s težavo pomiril zdvijanega Bahuna ter mu zaradi nekvalificiranih izrazov dal zasluženi ukor. Zbornica se še ni pomirila. Situacijo je rešil obč. svetnik dr. Mulej, ki je predlagal, da se namesti v posvetovalni dvorani ventilator, ker vsled dima že ni mogoče več dihati. Obč. svetnik dr. Jerovšek pa predlaga, da naj se prebove v dvorani kajenje, kar je občinski svet tudi sprejel. — Za poročilom obč. svet. Weixla je župan zaključil javno, ter otvoril tajno sejo, ki je trajala skoro do 1. ure ponoči.

Kedo je najvestnejši čitatelj «Straže» v Mariboru? Gotovo mestni oče — g. Andrej Bahun. Gospod Bahun ne čita «Straže» samo zase, ampak za vse občinske odbornike. Da je temu res tako, je že večkrat dokazal pri magistratnih sejah, na katerih citira in razlaga svojim kolegom «Stražine» novice. Zato čitateljsko vestnost smo gospodu Andreju prav hvaležni in bomo točno skrbeli, da bo imel za vsako občinsko sejo priliko, temeljito se ukvarjati s «Stražo». Gospoda Bahuna bi kot našega vestnega čitatelja že lepo prosili, naj ostane pri čitanju «Stražinih» novice bolj miren, ker mir na zunaj bi moral razodevati javnosti in to še posebno v magistratni dvorani dostojanstvo občinskega svetnika in voditelja kluba mariborskih socialistov g. Draša Bahun.

Nacionalisti — orjunaši in resnica. Slovenski nacionalisti izdajajo v Ljubljani svoje glasilo «Orjuna». V člankih in noticah povdarja to glasilo, da se bori za idealizem in resnico, a v resnici pa je skoro v vsaki številki tega lista objavljena kako obsodba lista ali pa kaka izjava in preklic radi ministificirane častikraje. — Zadnja številka «Orjuna» prinaša zopet izjavo, v kateri obžaljuje, da je na «mistificiran» način oblatila čast začasnega stanovanjskega referenta mariborskega okr. glavarstva g. urednika Roberta Pohar. List se zahvaljuje g. Ponarju, ker je odstopil od tožbe, se zavezuje poravnati vse stroške in mu stavlja na razpolago ime dopisnika. Dopisnik je omenjene pamfletne novice v «Orjuni» je gospod bivši predsednik mariborske Orjune, bivši glavni urednik «Tabora» in sedaj eden glavnih sotrudnikov radikalnega «Narodnega dnevnika» gospod Radivoj Rehar. V notici, v kateri je bil oštrofotan za lažjo in obrekovanjem g. Pohar, sta bili po orjunske oblateni še drugi dve osebi, ki pa bosta radi častikraje temeljito zlasali «idealno-resnično» «Orjuno» in gospoda dopisnika. Ker smo že ravnno pri osebnosti radikala Reharja, bodi ponovno pribito: g. Rehar je še vedno član Udruženja novinarjev in še najbrž vedno celo član razsodišča, a je bil pred meseci obsojen na zaporno kazen, katero je že tudi odsedel, ker se je dejansko lotil urednika g. Goleca. G. Rehar je kot novinar pod častno besedo izjavil, da ni v nobeni zvezi z zgoraj omenjeno pamfletno notico v «Orjuni», a sedaj je «Orjuna» sama izdala njegovo ime. Ali Udruženje novinarjev res noče uvideti, da ima v svoji sredini na odličnem mestu radi besedolomstva in častikraje javno ožigosanega človeka, ki zasluži v popolni meri «Jutrovo» diplomu: lopov! Človek Reharjevega značaja še spada samo med slovensko radikalijo, a nikakor in že davno ne v organizacijo novinarjev!

Ljudski oder. Sestanek celokupnega članstva se vrši danes zvečer ob 7. uri v društvenih prostorih v Lekarniški ulici. V soboto dne 15. t. m. se vrši premijera Meškove drame «Matja». Predstava se začne ob pol 8. uri.

Na pomoč, ubogemu trpinu! Pred približno dvema leti se je višji stražnik Kralj Lovro oddelka kraljeve varnostne straže v Mariboru vršujoč svojo službo na tukajšnjem glavnem kolodvoru ponesrečil tako, da je pri tem izgubil levo nogo. Vsled dolgotrajne bolezni in pičle pokojnine je imenovani svojo družino obstoječo iz soproge in treh še nedorastlih otrok zabredel v obupen položaj. Vsled tega se je ustanovil v Mariboru nepristranski odbor, ki je prevzel nalogo: prirediti v ta namen v doglednem času zabavni večer s prostovoljnimi prispevki. Namen tega odbora je, pripomoči temu nesrečnemu trpinu do umetne noge, da se bo zamogel vsaj gibati in pomagati sebi in družini. V ta namen se zgoraj označeni odbor dobrim srcem že v naprej toplo priporoča.

Nova socialna naprava zaščite dece v Mariboru. — 1. marca t. l. se bode otvorila v bivših uradnih prostorih drž. okrožne zaščite dece in mladine v državnem dečjem domu v Strossmajerjevi ulici 26 «posvetovalnica za matere». Adaptacijska dela prostorov in nabava potrebne opreme, kar je subvencioniral zdravstveni odsek za Slovenijo bode v kratkem izvršeno. O pomenu in namenu posvetovalnice za matere nam je zagotovljeno od strokovnjaške strani obširneje poročilo.

Hišni posestniki se opozarjajo, da zapade prvi plačilni rok gosaščine, vodovodne naklade in kanalske pristojbine tekom tekočega meseca ter mora biti do konca februarja poravnani. Za leto 1924 se ne bodo na novo razpošiljali tozadevni plačilni nalogi, ker so pretečeno leto dostavljeni plačilni nalogi bili označeni itak kot za leto 1924 veljavni.

Podoficirji garnizije Maribor prirede dne 23. februarja t. l. plesni venček v vseh prostorih Götzove dvorane. Vstop samo z vabilom. Vstopnina za osebo 10 dinarjev in 1 dinar nočni davek. Prosimo vse one, ki mogoče ne bi dobili vabila, a bi se radi udeležili plesnega venčka, naj se obrnejo na predsednika v Dravski vojašnici soba št. 32, kjer dobe navodila. Izdaja vstopnic dne 23. februarja od 13. ure naprej pri blagajni Götzove dvorane. Odbor.

Zahvala. Centralni odbor društva Vlakospremnikov v Mariboru se tem potom najtopleje zahvaljuje vsem obiskovalcem železničarske veselice, ki se je vršila dne 2. februarja v Narodnem domu. Posebno se čutimo dolžni zahvaliti se vsem podjetjem in trgovcem, ki so darovali večje svote in darila, ker le s tem se je dosegel dobiček in namenjeni uspeh za podporo bolnih članov. Zahvaljujemo se vsem gospodom postajnega vodstva gl. kolodvora in drugemu uradništvu, katero je s svojo prisotnostjo podelilo veselici popoln železničarski značaj in tudi pripomoglo do zaželjenega cilja. Ostanemo hvaležni! Odbor.

Prošnja za pomoč. Siromašen družinski oče, ki ima bolano ženo in kopico nepreskrbljenih, na pol golih otrok, sam pa je brez zaslužka, ker je lanskega leta izgubil nogo, se obrača na usmiljena srca s prošnjo za podporo. Darovi naj se pošiljajo na Jurija Kolariča, Vojašniška ulica 21.

Dr. Vinko Šarabon:

Zgodovinske anekdote.

(Dalje).

Lepe besede.

Franc Pascal Gérard (1770—1837) je bil slaven francoski zgodovinski slikar in portretist. Imenujejo ga slikarja Napoleonove rodovine. Kakor veleumi večkrat, je tudi on zanemarjal svojo zunanost in je v svojih mladih letih nosil zmeraj isto oguljeno obleko. V taki obleki se je šel predstaviti tudi državnemu svetniku Napoleonu I., grofu D. Lanjuinais; izročil mu je priporočilno pismo zelo ugledne osebnosti. Grof ga je zelo hladno sprejel. Kmalu se je pa prepričal, da je Gérard izredno nadarjen; in to ga je tako prevzelo, da je pri slovesu spremil Gérarda celo do stopnic.

Gérard je kar gledal in je slednjič grofa naravnost vprašal, odkod ta sprememba. Grof mu je krepko stisnil roko in mu je rekel te-le lepe in spomina vredne besede: «Ljubi moj mladi prijatelj! Tujca sprejememo po njegovi zunanosti, odpustimo ga pa po njegovi notranji vrednosti.»

Razžaljiva pisma.

Takih pisem ne pišemo samo danes, tudi naši predniki so se dobro razumeli na to in so prav odkritosrčno povedali, kar je komu šlo. Ohranilo se je na primer pismo slavnega Zida Majmonida, ki ga je pisal svojemu tovarišu. Majmonides (1135—1204) je živel na Španskem; bil je pravi duševni velikan, učenjak, zdravnik, filozof, razlagalec svetih knjig, sploh vse. Najslavnejše njegovo delo se imenuje: Voditelj onih, ki so zabredli v zmote.

Z nekim tovarišem se je bil spril in mu je pisal tole pismo, kratko sicer, a polno vsebine: «Če bi se batine dale pisati, bi dobil ti jako dolgo pismo od mene; tako pa ne vem, kaj naj ti pišem.

Primerjaj Zgod. anekdote 2. zvezek, str. 73: Diplomatičen odgovor.

Izboren odgovor.

Zavezniki so sklenili s Francozi leta 1815 drugi pariški mir. Tedaj se je vrstila v Parizu gostija za gostijo. Nekoč je povabil nam že dobro znani minister Talleyrand tudi neko rusko damo na obed. Slučajno se je zakasnila; neki gost je bil vsled čakanja nevoljen in je rekel svojemu sosedu v grškem jeziku: «Če kakšna dama ni ne lepa in ne mlada, bi pač morala priti ob pravem času in nas bi ne smela pustiti čakati.»

Dama je pa razumela, kaj je rekel, se je brž obrnila in je odgovorila, tudi v grščini: «Če je kakšna dama tako nesrečna, da mora pri obedu sedeti skupaj z nevljudnimi ljudmi, pride še zmiraj dosti zgodaj.»

Ven vržen.

Heinrich Laube (1806—1884) je znan nemški pesnik in pisatelj. Že kot dijak je spisal tragedijo «Gustav Adolf»; iz previdnosti pa ni sebe označil za avtorja, temveč je podpisal nekega H. Campo. Vendar se je kmalu raznesel glas, kdo je avtor. Prvič so igrali v Vratislavi, Laube je poslušal v parterju. V začetku se je občinstvu tragedija še nekam dopadla, potem so pa začeli ugovarjati: Laube se je bal, da ne bi imeli njega za avtorja, in je začel z drugimi vred živigati. Zraven njega je sedel neki mesar, ki se mu je pa igra zelo dopadla. Rekel je Laubeju, naj bo tiho in naj nikar ne živigati. Laube pa ni poslušal. Tedaj ga je prijel mesar za vrat, ga je dvignil kvišku in ga je ob splošnem smehu postavil ven pred vrata.

Tepec.

Napoleon III. je s svojo ženo Evgenijo leta 1854 šel gledat pristaniške naprave v vojni luki Cherbourg (Serbur). Z mornarškim ministrom sta si ogledala tudi veliko zatvornico, napravljeno na izrecno povelje ministra. Med vožnjo se je razgovarjal cesar s pristaniškim kapitanom, starim, izkušenim pomorščakom.

«Kaj pa mislite o zatvornici?» ga je vprašal.

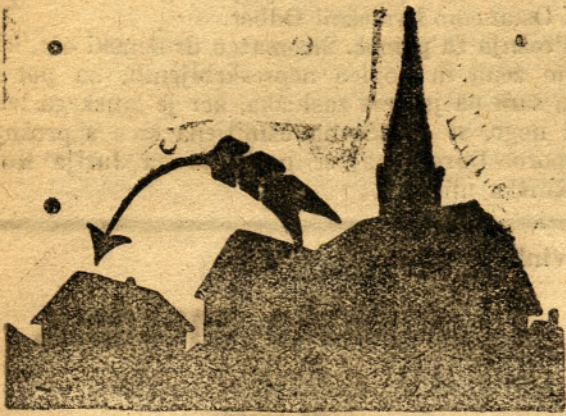
«Po mojem mnenju je ves ta denar izgubljen.»

«Drugi pa pravijo, da je denar dobro naložen.»

«Kdor to trdi, je tepec», se odreže kapitan.

Tedaj se obrne cesar smeja se k ministru in mu reče: «Ali slišite, gospod minister?»

(Dalje prihodnjic).

OD HIŠE DO HIŠE

gre glas o izvrstni kakovosti

MILA „GAZELA“

ki se odlikuje po svoji izdatnosti in obilnih penah.

Premog, iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-1. 107

Pozor knjižnice! Na prodaj je nekaj lepih knjig in sicer: Življenje Sv. Marije in Jožefa, Filotea, Zgodovina sv. katoliške cerkve (vezana). Dalje tudi več knjig slovenske in hrvatske Maticе (še ne rabljene). J. Bračko, Maribor, Pohorska cesta 12. — 108

Klobuke

perilo

čevlje

dežne plašče, dežnike, nogavice, kravate itd, kupite najceneje pri

Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2

Za dolge in puste zimske večere kupujte knjige

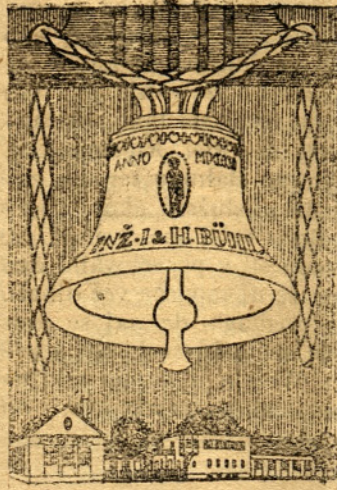
„Cirilove knjižnice“ Desetaj izšlo 7 knjig.

Dobite jih po zelo nizki ceni v prodajalni

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

Prva ilvarna zvonov v Mariboru,

ki je v popolnem obratu.

INŽ. I. & H. BÜHL MARIBOR
Motherjeva ulica 15.

Ustanovljeno od Joh. Denzel
okoli leta 1800.

Najboljši material.

Najnižje cene!

Dosedaj po vojni nad 100.000
kg izdelovanih.

Mnogo priznanj!

Obiščite novo tovarno v

Melju, Motherjeva ulica št. 15

in prepričate se o kakovosti
naših izdelkov!

HALO! HALO!

Vedite, da kupite razno
manufakturno in razno drugo
blago, kakor tudi volnena
in svilna mlinska sita najceneje
v trgovini

MARTIN SUMER, Konjice.
Slovenija. 737 50-1

Proda se hiša

z vrhom, njivo, svinj, hlevi
itd. v Studencih pri Mariboru.
Stanovanje na razpolago. Vse
v najboljšem stanju. Za prvo
potrebo je 20.000 Din. Polovica
kupne cene se ne zahteva,
temveč se samo vknjiževno
zavaruje. Pojasnila daje
A. Moenik, Maribor, Smetanova
ulica št. 46. 185 2-1

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene
odpadke, staro železje,
kovano in vilito, glaževino in
druge odpadke vsake vrste
kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje,
katero je za vporabo, s kovaškimi
odpadki in vlitino.

Potrji neizmerne žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem tužno vest, da nas je naš iskreno ljubljeni, nepozabni, srčnodobri soprog oziroma oče, brat, svak in stric gospod

Rudolf Schweighofer

trgovec in hišni posestnik

v petek, dne 8. t. m. ob 5. uri po dolgem, težkem, voljno prenašanem trpljenju, previden s tolažili sv. vere v 32. letu svoje starosti za vedno zaspal.

Truplo nepozabnega pokojnika se bo v nedeljo, dne 10. februarja 1924 ob 16. uri v mrtvašnici mestnega pokopališča v Pobrežju svečano blagoslovilo in nato v rodbinskem grobu položilo k večnemu počitku.

Sv. maša-zadušnica bo darovana v ponedeljek, dne 11. t. m. ob 7. uri v stolni župni cerkvi.

Maribor, dne 8. februarja 1924.

Matilda Schweighofer roj. Narath, soproga.

Tilda in Rudi Schweighofer, otroka.

Vsi ostali sorodniki.

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) Za otroke:	Kvišku srca Pesmarica (zl. obr.), 15 D.
Kvišku srca, 35, 36, 47 D.	Premišljevanja za celo leto I. in II. del, 32 D.
Rajski glasovi, 58, 62 D.	Družba vednega češčenja. Dve molitveni uri, 3 D.
Prijatelj otroški, 7,50, 8,50 D.	Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src, 6 D.
b) Za odrasle:	Vir življenja, 29, 41 D.
Bogomila, 22, 25 D.	Bog med nami, 20 D.
Pobožni kristjan, 15 D.	Večno življenje (rdeča obreza) 24 D, (zlata obreza) 33 D.
Ceščenja Marija, 47, 52 D.	Nebeška hrana I. in II. del, 29 in 41 D.
Nebesa naš Dom 68, 80, 90 D.	Priprava na smrt, 29 D.
Venec pobožnih molitev, 40 D.	
Venec pobožnih pesem, 15 D.	
Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov 12 D.	

Denar naložite

najboljše

pri

najvarnejše

Spodnještajerski ljudski posojilnic, r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Somišljeniki, širite naše liste!

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršajo vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.